

מ"ת 1493/06/17 - מדינת ישראל נגד דוד בן גיגי

בית משפט השלום באשקלון

מ"ת 1493-06-17 מדינת ישראל נ' בן גיגי(עציר)
תיק חיצוני: 229451/2017

בפני	כבוד השופטת ענת חולתא
מבקשים	מדינת ישראל
נגד	
משיבים	דוד בן גיגי (עציר)

החלטה

1. עניינה של החלטה זו, בבקשת המדינה לחילוט הערבויות שניתנו על ידי משיבים 2 ו-3, להבטחת תנאי שחרור המשיב 1 ממעצרו בהחלטה מיום 15.6.2017.
2. על פי החלטת השחרור, על המשיב להימצא בתנאי מעצר בית מלא בישיבת "נתיב השלום" ברחוב בית ישראל 48, ירושלים, תחת פיקוחם המלא של שני הערבים, איסור יצירת קשר עם המתלוננת וכן איסור על החזקת או צריכת אלכוהול וסמים, וערבויות כספיות.
3. על פי הבקשה, ביום 14.7.2017 הפר המשיב את תנאי השחרור בכך ששהה במקלט שבבנין דירת המתלוננת, כשהוא שרוי תחת השפעת אלכוהול ובמעמד זה אף יצר קשר עם המתלוננת, צעק ואיים עליה. כן נטען בבקשה, כי המשיב 1 שהה בתחומי העיר אשדוד בשלושה מועדים שונים נוספים כאשר באחרון שבהם נעצר על ידי כוח משטרה.
4. להשלמת התמונה יצוין, כי בגין ההפרות המתוארות לעיל, הוגשו נגד המשיב כתב אישום בגין מספר עבירות של הפרת הוראה חוקית וכן בעבירת איומים, ובמסגרת הליך זה נעצר המשיב עד תום ההליכים נגדו (ראו מ"ת 54402-07-17). עוד אציין, כי במהלך הדיון הוסבר על ידי המשיב וב"כ כי הפר את תנאי השחרור בשל מצבו הרפואי וכן בהיעדר תנאי מחייה בסיסיים בישיבה.
5. בכתב האישום, מפורטות ההפרות הבאות:

א. הפרה מיום 14.7.17 בשעה 22:00 אז שהה במקום מגורי המתלוננת, צעק עליה ואיים עליה בנוכחות ילדיה הקטינים וכן בעט בדלת. בעת האירוע היה המשיב תחת השפעת אלכוהול ושוטרת הבחינה בו כשסביבו בקבוקי שתיה.

ב. הפרה מיום 16.7.17 בשעה 09:30 אז הגיע לגן הילדים באשדוד בו שוהה בתו הקטינה.

ג. הפרה מיום 19.7.17 בשעה 18:30 אז שהה בגן משחקים הסמוך לבית מגורי המתלוננת.
עמוד 1

ד. הפרה מיום 21.7.17 בשעה 16:30 אז שהה בחוף הקשתות באשדוד.

6. המדינה עתרה לחילוט ההפקדה, ההתחייבות העצמית וערבויות צד ג' של שני המפקחים - מר אלישיב אביה ומר אורבך ישראל.

בדיון מיום 26.7.2017 הוריתי על חילוט ההפקדה העצמית שהופקדה על ידי המשיב. כן שמעתי את הערב, מר ישראל אורבך. בדיון מיום 27.7.2017 שמעתי גם את הערב, מר אלישיב אביה.

על פי דבריו של מר אורבך בפניי, ביום ו' 14.7.17 לקח את המשיב לבית החולים בשל תלונות על כאבים בחזה, אך לא יכול היה להמתין עמו בבית החולים והבין שישאר להשגחה לפחות למשך יממה. לכן השאיר אותו בבית החולים. סמוך לכניסת שבת חזר לישיבה ואמר לערב השני - מר אלישיב - שיש לבדוק את מצבו של המשיב במהלך השבת. במוצאי שבת חזר לישיבה ופגש במשיב - מבחינתו לא ידע שהיה הפרה.

לדבריו, ביום א' 16.7.17 שבעה 13:00 בצהריים החליף את מר אלישיב והמשיב היה בישיבה.

לדבריו, גם ביתר המועדים המשיב היה בישיבה בזמן המשמרת שלו שהיא משעות הערב ועד הבוקר. לשאלתי, כי ביום ד' 19.7.17 ההפרה היתה בשעות הערב ולא ייתכן שהיה בישיבה השיב, שייתכן שהגיע באותו היום בשעת לילה מאוחרת יותר אך בכל הזמנים בהם שהה בישיבה גם המשיב שהה בישיבה, לרבות ביום ו' 21.7.17 סומך לכניסת שבת. לדבריו, לא ידע על הפרות אלא רק לאחר שזומן למשטרה.

על פי דבריו של מר אלישיב בפניי, עשה רבות על מנת לסייע למשיב ולתמוך בו. לדבריו, המשיב הרבה להתלונן על מכאובים וישן שעות רבות במהלך היום - כשהוא עצמו נותן שיעורים בישיבה. לדבריו, בתחילה היה מקפיד לבדוק שהמשיב אכן ישן בחדרו והתרשם שמדובר במי שמקפיד על התנאים. הוא ידע שמר אורבך לקח את המשיב לבית החולים ביום שישי, אך לא ידע את כל הפרטים. לדבריו ה"משמרת" של מר אורבך כוללת את כל סוף השבוע. לפני צאת השבת פגש את דוד בישיבה שאמר לו שנבדק והכל בסדר. בדיעבד הבין שברח. במוצ"ש הגיע שוטר שאמר שהוא ברח מבית החולים והיה באשדוד, שוחח על כך עם המשיב ואז המשיב ברח והוא עצמו התקשר למשטרה. לא יודע על הפרות נוספות. בדיעבד מבין שהמשיב "הרדים אותו", פעל באופן מניפולטיבי ופעל כלפיהם ב"תחכום".

7. מר אלישיב מסר דברים דומים בחקירתו במשטרה מיום 18.7.17 - לשם הגיע על מנת לדווח על ההפרה לאחר שהמשיב ברח ממנו ומהישיבה כשהשוטרים יצרו עמו קשר טלפוני.

מר אורבך לא נחקר במשטרה, לאחר שמספר נסיונות לאתרו וליצור עמו קשר באמצעות מספר הטלפון אותו מסר במעמד השחרור ובו התחייב להיות זמין, לא צלחו. גם כשנוצר עמו קשר, לא הגיע לחקירה (ראו מספר מזכרים מיום 18.7.17 וכן מיום 19.7.17, 20.7.17, 23.7.17).

8. ממכלול הנסיבות עולה, כי שני הערבים שהוסמכו לפקח על המשיב בחלופת המעצר לאחר שהתחייבו לפקח פיקוח הדוק על המשיב ולדווח על כל הפרה - לא מילאו את חובתם.

בעניינו של מר אורבך - בחקירתו בפניי מיום 15.6.17 התחייב מר אורבך כי הוא נמצא בישיבה מדי ערב החל מהשעה 20:00, יישן בחדר הצמוד לחדרו של המשיב ונועל את המקום באופן שלא מאפשר יציאה ללא רשותו. כאמור, לכל הפחות ביום 19.7.17, יום ד' בשבוע, לוחות הזמנים המתוארים בתיק החקירה אינם מתיישבים עם התחייבות זו ותשובתו של מר אורבך בהקשר זה בפניי בדיון היתה בלתי מספקת, בלשון המעטה. ביום ו' 14.6.17 השאיר מר אורבך את הערב ללא כל השגחה בבית החולים (וזאת לדבריו, שכן מסמכים רפואיים כלשהם לא הוצגו). חמור מכך, מר אורבך אף העיד בפניי, כי המשיב היה בישיבה ביום ו' 21.7.17 לפני כניסת השבת - אך לא יכולה להיות מחלוקת אמיתית כי באותו היום כבר בשעה 16:30 נעצר המשיב בעיר אשדוד. דבריו של מר אורבך בפניי אף אינם מתיישבים כלל עם העובדה, שמר אלישיב נחקר בגין הפרת התנאים כבר ביום 18.7.17, מועד בו המשיב ברח מהישיבה ולא חזר אליה מאז.

בנוסף, מר אורבך לא נענה לניסיונות איתור והתקשרות עמו מצד המשטרה ולא התייצב לחקירה אליה זומן.

בעניינו של מר אלישיב - התחייב כי הוא נמצא בישיבה מידי יום משעות הבוקר ועד עשר בלילה והתחייב, כי המשיב יהיה בצמידות אליו במשך כל שעות היום. הערב מסר, כי בכל מקרה בו נדרש סיוע במהלך שעות היום יקפיד לקרוא לערב השני וכי חלוקת האחריות ביניהם נשמרת ומוקפדת. כן התחייב לשאת בנטל הפיקוח גם במהלך סופי השבוע. במעמד החקירה הצהיר מר אלישיב, כי הוא מודע לנסיבותיו האישיות של המשיב, לעברו הפלילי ובפרט כלפי המתלוננת והפרות תנאים בגין הורשע בעבר. מר אלישיב הצהיר בחקירתו כי הוא מודע למסוכנות הקיימת במקרה זה כלפי המתלוננת וכן הדגיש את חשיבות ניתוק הקשר ממנה.

כאמור, ערב זה אישר, כי הותיר את המשיב ללא פיקוח במהלך היום בעת שלימד בישיבה. גם אם אניח לזכותו כי דיווח על ההפרה ונחקר ביום 18.7.17 הרי שהדבר נעשה לאחר שהמשטרה יצרה קשר עמו, בעקבות ההפרה שנעשתה בסוף השבוע ולכל הפחות ביום 16.7.17 - הפרת התנאים נעשתה בשעות הבוקר באשדוד, כך שברור שבמועד זה לא בוצע פיקוח כלשהו מצדו של מר אלישיב.

9. לא למותר להביא בהקשר זה גם את הנאמר בתסקיר שירות המבחן שהוגש בתיק ביום 8.8.17 (ולאחר שהמשיב לא הגיע לפגישה שתואמה עמו, עקב מעצרו). מן התסקיר עולה, כי חלופת המעצר במסגרת הישיבה אליה שוחרר המשיב מוכרת לשירות המבחן מתיקים קודמים וכי היא איננה מתאימה לשמש כחלופה מוסדית ממכלול סיבות ובניהן - היעדר כל פיקוח על הישיבה מצד גורם ממשלתי כלשהו; אוכלוסיית תלמידי הישיבה המאופיינת בקשיים שונים לרבות תפקודיים, בתחום הנפש וכן בעלי רקע עברייני; היעדר הכשרה כלים או יכולת טיפולית של צוות המקום להתמודד עם מגוון הקשיים של השוהים במקום. כן ציין שירות המבחן, כי התרשם מניגוד עניינים של צוות הישיבה בדיווח במקרי הפרות עקב התשלום המועבר לישיבה על ידי השוהים במקום ישירות מן המוסד לביטוח לאומי, ותשלום הנגבה מהם גם בגין פעילויות נוספות.

נמסר, כי נכון לאותו מועד היו תחת אחריותו של מר אלישיב ארבעה משוחררים בתנאים בו-זמנית, כי התקשה

למסור פרטים על נסיבות מעצרם של כל המפוקחים הללו וכן הביע כעס כלפי השירות כשעלה, כי לעתים נותר המשיב ללא פיקוח.

10. הפרת תנאי הפיקוח במקרה זה גרמה לביצוע עבירות כלפי המתלוננת, סיכונה ופגיעה בשלומה, גם בנוכחות הילדים הקטינים. בנוסף מכלול ההתנהלות גרם לצורך בביצוע פעולות ומאמצי אכיפה נכבדים - הן באיתור המשיב ובטיפול בתוצאות מעשיו והן בניסיונות האיתור של מר אורבך.

11. כבר נכתב רבות בעניין חשיבות ההתייחסות הרצינית והמחמירה של בית המשפט במקרה של הפרת תנאי שחרור, לרבות בחילוט ערבויות. לעניין זה, ראו, למשל, בש"פ 980/12 בעניין **פלוני** שם הודגש, כי מטרת הפקדת הערבות היא בראש ובראשונה להרתיע את הנאשם מפני הפרת תנאי השחרור. הערבות משמשת בטוחה שהנאשם יכבד את תנאי השחרור ויימנע מהפרתם, כאשר הנאשם עצמו והערבים שנטלו אחריות לפקח עליו נוטלים סיכון שייפגעו בכיסם אם לא יעמדו בתפקידם.

12. אדם המציע עצמו כערב או כמפקח מתייצב בבית המשפט ומתחייב לכך שיערוב לקיום **כל** תנאי השחרור שנקבעו. ערבותו אינה מסויגת רק לתנאים שהוא עצמו אמור לוודא קיומם אלא לתנאים בכללותם. משכך, במסגרת חקירת המפקחים המוצעים, מושם דגש בין היתר על הקשר שבין המפקח המוצע ובין הנאשם, על מידת הסמכות שיש בידו להפגין, על מידת הכבוד שהנאשם רוחש לאותו מפקח. ההנחה היא, כי בעצם נטילת האחריות, המלווה בחתימה על ערבות כספית, יש להוות גורם מרתיע נוסף כלפי הנאשם, כאשר בית המשפט לוקח בחשבון במסגרת החלטת השחרור את מכלול האמצעים המגבילים והמרתיעים ובוחן אותם כ"חבילה" אחת - האם די בהם כדי להבטיח את תנאי השחרור ולתת מענה מספק לעילות המעצר באותו מקרה. לא אחת, קושי או חולשה בתנאי שחרור אחד יוביל להחמרה או הקשחה בתנאי אחר. מדובר במערך הנבחן כמקשה אחת ורק אם מגיע בית המשפט למסקנה, כי המכלול מספק - יורה על שחרור.

13. הדברים נכונים ומודגשים במקרה שבו המפקחים אינם מכירים את הנאשם היכרות קרובה, או אינם מכירים אותו כלל, והשחרור מבוצע לחלופה כמו זו שבפניי - דהיינו, חלופה פרטית, מוסדית, שאיננה חלופה טיפולית.

בעצם השחרור לחלופה מעין זו קיימת מורכבות וקיימים קשיים מובנים. שירות המבחן, ככלל, מסתייג מחלופות אלה אשר מהוות, מחד גיסא, חלופה מוסדית שאינה מבוססת על קשר היכרות ואמון עם הנאשם ומאידך גיסא, אין בה מענה טיפולי או שאינה מוכרת כחלופה טיפולית. לעתים קרובות מדובר גם במוסדות שאינם מחזיקים ברישיון עסק או בהיתרים הנחוצים על פי דין. האמביוולנטיות העולה מהחלטות בתי המשפט בערכאות השונות בנוגע לשחרור לחלופות מעין אלה, נובעת הן מטעמים מערכתיים וחברתיים כלליים והן מטעמים קונקרטיים, כאשר בסופו של דבר ניתנות החלטות כאלה ואחרות בהתאם לנסיבות המקרה. לעתים קרובות, בתי המשפט נוקטים זהירות ובחינה קפדנית מיוחדת, מציינים את הקשיים וההסתייגויות באופן כללי אך בסופו של דבר מאפשרים שילוב באותן חלופות. במקרים אחרים, בתי המשפט מוצאים, כי אין די בחלופות המוצעות לתת מענה למסוכנות או לצרכים הטיפוליים באותו מקרה.

לעניין זה ראו, למשל, בש"פ 2640/16 בעניין **בנטולילה**, בש"פ 6772/14 בעניין **דסוקי** וכן ראו עמ"ת 22519-05-17 בעניין **שמש** (נשוא מ"ת 1513-05-17) ועמ"ת 9450-10-17 בעניין **שגיא**.

14. התייחסות רצינית ומחמירה של בתי המשפט במקרה של הפרת תנאים, גם כלפי המפקחים, היא תנאי הכרחי וחיוני לקיומו ולביסוסו של מוסד השחרור בערובה וביתר שאת במקרה של חלופות 'מוסדיות-פרטיות'. ללא התייחסות מחמירה שכזו, בית המשפט לא יוכל לתת אמון כלשהו בחלופות אלה וגם לא ניתן יהיה לתת משקל של ממש להצהרותיהם של המפקחים המתייצבים בבית המשפט ועותרים בפני בית המשפט לתת אמון בהם, כי יפקחו פיקוח הדוק וידווחו בכל מקרה של הפרה.

כאמור, הדברים נכונים ביתר שאת בחלופות מעין אלה גם נוכח ניגוד העניינים המובנה והתמריץ השלילי לדיווח במקרי הפרה בהיות החלופה תלויה בתשלום וכאשר אין קיים בבסיס קשר הפיקוח היכרות ומחויבות של הערבים כלפי הנאשם או כלפי נפגע העבירה. כפי שכבר נכתב בעבר, האיזון לאותו תמריץ שלילי בדיווח הוא הנזק שבמוניטין השלילי העלול להיווצר לאותם מוסדות אם בתי המשפט לא יוכלו לתת בהם אמון ובפרט - אלמנט ההרתעה למפקחים כי להתחייבות שהם נוטלים על עצמם משמעות אמיתית.

התוצאה ההכרחית של מדיניות מקלה תהיה, איפוא, כי בית המשפט ייטה לתת פחות אמון בחלופות מעצר וייטה לשחרר פחות נאשמים ממעצרם. תוצאה זו היא תוצאה נפסדת שתפגע בסופו של דבר בחירותו של אדם הרבה יותר מן הפגיעה בממונו של אדם כתוצאה ממימוש או חילוט הערבויות.

15. כאמור, במקרה שבפניי כשלו שני המפקחים במלאכת הפיקוח ואולם, ללא ספק, ההפרה בענייניו של מר אורבך חמורה הרבה יותר הן בהיבט של הקפדה על הפיקוח והדיווח, הן בהיבט של הזמינות הטלפונית ושיתוף פעולה עם המשטרה והן בדבריו בפניי. ההפרה על ידי מר אורבך הינה ברף הגבוה, ועל כן בעת הפעלת שיקול הדעת בדבר גובה החילוט יש לתת משקל ממשי להבדל בין השניים.

16. לאור זאת, אני מורה על חילוט 8,000 ₪ מתוך הערבות עליה חתם מר אורבך ועל חילוט 3,500 ₪ מתוך הערבות עליה חתם מר אלישיב.

המזכירות תמציא החלטה זו לב"כ הצדדים, לערבים ולשירות המבחן.

ניתנה היום, כ"ח תשרי תשע"ח, 18 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.